ئۆپەرێت Operetta

باکووری

ئەم ناوە لە زمانی ئیتالّییەوە هاتووە و بە واتاش بچووک کردنەوەی وشەی (ئۆپێرا)یە.

پێناسەی (ئۆپەرێت Operetta، یاخود- Operette- ئەمەی دووەم نووسینە ئینگلیزییەکەیەتی) لە قاموس و لە کتێبی (مع الموسیقی العالمیة- دانانی د. طارق حسون فرید)دا، بەم جۆرەیە: ئۆپەرێت: پێک دێ لە (ئۆپێرا)یەکی سووکەڵە (خفیف) و پڕ لە خۆشی (مرح).. گفتوگۆیەکە (واتا حیوارێکە)، نوکتەبازی و گەمەپێکردن و گاڵتەجاڕی و دڕیشی (خشونە) تێدا دەبێ! یا کۆمیدیایەکە، سادە و سووک و لەسەر هەڵوێستی ڕەخنەگرتن و دابی نامۆ و نا ئاسایی دادەمەزرێ.

جیاوازی نێوان ئۆپێرا و ئۆپەرێت لەوەدایە کەوا ئۆپێرا: شانۆیەکە بە هەڵبەست (شیعر) دەهۆنرێتەوە، شیعرو هۆنراوەکەشی، هەمووی بە ئاوازەوە، وەک (گۆرانی) دەگوترێ! بابەت و مەوزووعەکانیشی دراما، ئەفسانە، ڕووداوی نیشتمانی و دلّداریش دەگرێتەوە، بەڵام کەم وا دەبێ (کۆمیدی) بێت. بە پێچەوانەشەوە، وەک لەسەرەوە باسم کرد، ئۆپەرێت: کۆمیدیایەکی سووک و پڕ گاڵتەوگەپەو حیوارەکەشی هەمووی بە گۆرانی ناگوترێ: مەرج نییە هەر ڕستەیەکی ئاوازێکی هەبێ! بەشێکی زۆری گفتوگۆیەکە، هەروا، بەبێ ئاواز، وەک قسە کردنێکی ئاسایی لە دەو (لە زار) دێتە دەرەوە!، وەک لە شانۆگەری دیکەدا.

لە ئەورووپا، ئۆپەرێت پەیدا بوو وەک دەرەنجامێکی زۆربوونی (ئۆپێرا) و گەیشتنە لووتکەی ئەوپەڕی (جیدی)یەت لەسەر دەست و داهێنانی هەردوو هونەرمەندی ئەم بوارە.. ڤاگنەری ئەڵمانی و (ڤێردی) ئیتاڵی هاوچەرخی و چەند کەسانێکی تر. ئا لەم کاتانەدا، بە پێویست زانرا کە جۆرە شتێک بکرێ .. واتا جۆرە چالاکییەکی هونەری تر دروست بکرێ و بەرهەم بهێنرێ کە بەرامبەر ئۆپێرا بوەستێ و خەڵک بە پێکەنین بهێنن و دوای ئەو هەموو دانیشتنە بە نارەحەتی لە هۆڵ، بۆ سەیرکردنی ڕووداوی گرژ یا توند و تەنانەت نەرم و خۆشیش، لە ئۆپێرا مێژوویییەکان، بۆ نموونە کە زۆرجار دەبووە مایەی ماندوو بوونی (ئەعصاب)ی سەیرکەرەکان.. زۆرجاریش خەڵکانێک هەبوون، هۆڵەکەیان بەجێ دەهێشت، ئەگەر مەجرای ڕووداوەکان یا نواندنی ئەکتەرەکان، یا ئاوازەکان مومیل بوونایە!! سا بەرامبەر ئەوە، هونەرمەندان بیریان لە جۆرە ئۆپێرایەکی تر کردەوە کە هەر هەمان شت بێ، وەک ناوەڕۆک، بەڵام بەشێوەیەکی کۆمیدیانە و بە جووڵەو حەرەکاتی سووک و سەمای سەیر و قسەی وای تێدا بێ

بببێتە مایەی دڵخۆشی و پێکەنین بۆ دانیشتووانی ناو هۆڵەکە..

ئەو بەرهەمە نوێیە کە پێچەوانەی ئۆپێراو دراما و مۆسیقای جددی بوو، ناوی لێنرا (ئۆپەرێت) وەک بچووک کەرەوەی وشەی (ئۆپێرا)..

ئۆپەرێت، بەشێوەیەکی یەکجار ڕێکوپێک و بەرچاو، ڕەنگە لەو کاتەوە دەستی پێکردبێ کە لە شاری (پاریس)، ئۆپەرێتی (ئۆرفیۆس لە دۆزەخ)دا نمایش کرا و بەدیارکەوت، کە لە دانانی (ئۆفنباخ) بوو، سالّی (١٨٥٨ز).

ئۆفنباخ، دامەزرێنەری ئۆپەرێتی فەرەنسی، لە فەرەنسا لەساڵی (١٨١٩ز)دا لە دایک بووە و کە گەیشتە ئەو بڕیارەش بۆ دۆزینەوەی (ئۆپەرێت)، پاڵپشت و سەنەدی ئەو (ئۆپێرا) میللی و گاڵتەجارِیانە بوون، کەوا گەلێک دیمەنی سەما و دەربڕینی هەندێ نوکتەی پڕ لە ڕەخنەی کۆمەڵایەتی و (قەشمەری) کردن بە هەندێ وەزعی نالەبار کە لەنێو شارو کۆمەڵدا سەریان هەڵدەدایەوە!

ئۆفنباخ، لەدوا ساڵانی ژیانیدا، ژمارەیەک چیرۆکی بەناوی (چیرۆکەکانی هۆفمان)، کردن بە ئۆپەرێت، یاخود ئۆپێرای هەزەلی بەناوەرۆک و شکڵێکی نوێتر، بەڵام ئەم بەرهەمانەی- کە زۆریش سەرکەوتوو بوون و ناوبانگیان وەرگرت- لە دوای مردنی ئۆفنباخ بە ساڵێک، واتا لە ساڵی (١٨٨١ز)دا لە فەرەنسا و شوێنی تر پیشان دران و خەڵک بینیانن!

هەروەها، جگە لە ئۆپەرێتی (ئۆرفیۆس لە دۆزەخ)دا، کە پێشتر باسمان کرد، ئۆپەرێتێکی دیکەی ژیکەلە و بەتامی ئۆفنباخ، ئۆپەرێتی (هێلینای جوان) بوو کە لە ساڵی (١٨٦٤ز)دا نمایش کرا و ناوبانگی دەرکرد.

دوای دە ساڵ لە دەرچوونی هونەری ئۆپەرێت، لە پاریس، ئینجا لە شاری (ڤییەنا) ئەم جۆرە چالاکییە هونەرییە، هونەری ئۆپەرێت بەدیارکەوت و سەری هەڵدا لەسەر دەستی هونەرمەند (فرانز فۆن سووبە). ئەم هونەرمەندە، تا ساڵی مردنی کە ساڵی (١٨٩٥ز) بوو، نزیکی دوو سەد کارێکی ئا لەم جۆرە هونەرە، (هونەری ئۆپەرێت)ی داناو بەرهەمی زۆر سەرکەوتووشیان تیادا بەدی کراو خەڵک خۆشیان ویستن!

گرنگترین و بەناوبانگترین میراتگری ئەو دانەرە ئەوروپیانە، هونەرمەندی بەناوبانگ (یۆهان شتراوس) بوو. هەڵبەتە مەبەست (یۆهان شتراوسی) دووەمە، واتا کوڕی (شتراوس)ی باوک کە مۆسیقارێکی گەورە بوو، بەڵام کوڕەکەی، ئەوەی لێرە باسی دەکەین، ئەمەیان لە ساڵی (١٨٢٥ز)دا لە دایک بووە و لەساڵی (١٨٩٩ز)دا هەر لە نەمسا کۆچی دوایی کردووە. جا ئەم کوڕە، ئەم هونەرمەندە ئاوازدانەرە، بە (مەلیکی ڤالس) ناوی لە (ڤییەنا)ی پایتەختی (نەمسا) و پایتەختی هونەری مۆسیقا لە ئەوروپا دەرکرد، چونکە سەمای (ڤالس) باڵاترین و گەورەترین ناوبانگی لە سەدەی نۆزدەیەم وەرگرت، وەک سەمایەکی کۆمەڵانی ئەوروپا، بەتایبەتی لەناو ئاهەنگەکانی چینی ئورستوکراتیدا، چونکە (شتراوس)ی کوڕ، دانەری زۆرینەی ئاوازەکانی مۆسیقای (ڤالس) بوو، بۆیە ناویان لێنا (پاشا.. یا مەلیکی ڤالس). هەر ئەم (یوهانس)ەش بوو، چەندین ئۆپەرێتی نووسی و مۆسسقای بۆ دانان و کە زۆربەشیان سەرکەوتووانە و بە پلەی یەکەم ناوبانگیان دەرکرد.

سەرکەوتنەکەش بۆ ئەوە دەگەڕێتەوە کە (ی- شتراوس)، پشتی بە ئۆپەرێتە (ڤییەنا)ییە کلاسیکییەکان و هەروەها بەو گۆرانییە میللییانە بەست کە لەناو خەڵکدا ناسرابوون و خۆشەویست بوون، ئینجاش جگە لەوان، سوودی باشی لە کەلەپووری فەرەنسی پێش چاخی (ئۆفنباخ)ی وەرگرت، بۆ دانانی ئەو ئۆپەرێتە بەناوبانگانەی خۆی، وەک: ئۆپەرێتی (بارۆنی قەرەج) کە لە ساڵی (١٨٨٥ز) دainا و ئۆپەرێتی (هەزارو یەک شەو) و (شەوێک لە ڤینیسیا) و (شەمشەمە کوێرە) کە ئەمەی دواییان، واتا ئۆپەرێتی (شەمشەمە کوێرە)، لەکاتی نمایش کردنی و کە یۆهان شتراوس، خۆی مایسترۆ بوو و قیادەی ئۆرکسترایەکەی دەکرد، گیانی سپارد و کەوت و مرد! و نەگەیشتە سەدەی بیستەم، یانی لەساڵی (١٨٩٩ز) کۆچی دوایی کرد!

لە هەمان ئەو ماوەیەدا (شتراوس)ی کوڕ، ئەو چالاکییە گەورانەی ئەنجام دەدا، دانەرێکی دیکەش، هاوڵاتییەکی ئینگلیزی بوو، (ئارسەر سالیڤان)ی ناو بوو، زەعامەتی هونەری ئۆپەرێتی لە ئەوروپا وەرگرتبوو. یەکێک لە

ئۆپەرێتێکی لوبنانی

ئۆپەرێتەکانی (دادگایەک لەپێش سوێندخۆرەکان) کە لە ساڵی (١٨٧٥ز) دەری هێنا و هەروەها (پیاوی ئێشکگر) لە ساڵی (١٨٨٨ز)دا بەرهەم هێنرا.

لە ئەمەریکاش، (ڤیکتۆر هێربرت) ناوی دەرچوو، وەک دانەری ئۆپەرێت.. لە ساڵی (١٩٢٩)دا، دوای ئەنجامدانی زێتر لە (٤٠) ئۆپەرێت، کۆچی دوایی کرد.

دەمێنتەوە بڵێین کەوا، بەناوبانگترین دانەری ئۆپەرێت لەنیوەی یەکەمی سەدەی بیستەمدا لە ئەوروپا، هونەرمەندی مەجەرستانی، (فرانز هار) بوو کە ئەویش لە ساڵی (١٩٤٨ز)دا کۆچی دوایی کرد. لە بەناوبانگترین ئۆپەرێتەکانی ئەم زاتە، ئۆپەرێتی(بێوەژنە دڵخۆشەکە) بوو. ئەم ئۆپەرێتە، لە ساڵی (١٩٠٥)دا بۆ یەکەم جار لەسەر شانۆکانی (ڤییەنا) پێشکەش کراو و هەر ئەوساش دەنگی دایەوە و لە زۆر پایتەختی تر لە ئەوروپا نمایش کراو تەرجەمە دەکرایەوە بۆ زمانی ئەو وڵاتانەی تیایدا پیشان دەدرا.. تەنانەت گۆڕدرایە سەر زمانی عەرەبیش و لە ساڵی (١٩٦١)دا بۆ یەکەم جار، لە قاهیرە، لە میسر لەسەر شانۆی ئۆپێرا پێشکەش کرا، بەڵام لە میسر، پێشتر هونەری ئۆپەرێت هەبووە و بایەخی پێدراوە، یەکەمین هەوڵیش لەم بارەیەوە، لە ساڵی (١٨٦٩ز)دا بووە، لە لایەن هونەرمەندی بە ڕەگەز لوبنانی (یەعقووب صنوع) بووە. لە پاش ئەو، (ئەحمەد ئەبو خەلیل ئەلقەببانی) کە خەڵکی شام بووە، لەگەڵ تیپەکەیدا هاتووەتە قاهیرە و چەند بەرهەمێکی پێشکەش کردووە.

شایانی گوتنە کە هونەرە جوانەکان، بەتایبەتی هونەری گۆرانی و مۆسیقا و چالاکییە جۆراو جۆرەکانیان، لە زەمانی (خدێوی ئیسماعیل) گەشەیان سەند. ئەم خدێوییە زۆر حەزی لە گۆرانی و مۆسیقا و نواندن بوو، بۆیە فەرمانی دا کە ئەو گۆلە ئاوە (مستنقع)ە کە لەناو ناوچەی (ئەزبەکییە) لە قاهیرە بوو، بکرێ بە حەدیقە و باخچە و گوڵزار.. لەناو ئەو حەدیقەیەشدا، کە چێنرا و درەختەکان گەورە بوون و سەوزایی دیارکەوت، ئینجا دەست کرا بە دروست کردنی (کۆشک) و فرۆشگا بۆ مۆسیقا و نمایش کردنی گۆرانی، لە پاشانیش، پارەیەکی باشی تەرخان کرد بۆ دروست کردنی شانۆیەکی زۆر گەورە و بە هەموو مواسەفاتی شانۆی نوێی هاوچەرخی سەدەی نۆزدەیەم و ناوی لێنرا (مسرح حديقة الازبكية) و خدێوی میسر، بەخۆی لە ڕۆژی (٤ی مانگی کانوونی دووەم- ینایر-ی ساڵی ١٨٦٨ز) کردیەوە ئەوساش دوو تیپی گەورەی بەناوبانگ هەبوون لە قاهیرە: (فرقة سليم نقاش) و (فرقة يوسف خياط). ئەوانە، بەنۆرە بەرهەمی هونەری خۆیان لەسەر ئەو شانۆیە پێشکەش دەکرد.

لە سەرەتای سەدەی بیستەمدا، هونەرمەند: (داود حوسنی ١٨٧١-١٩٣٧) دەورێکی گرنگی هەبوو بۆ پەرەپێدان بە شانۆی گۆرانی و دەنگیشی یارمەتیدەرێکی باش بوو بۆ سەرکەوتنی بەرهەمەکانی، چونکە دەنگی بەرز و قەبە بوو، هەروەها ئەوزان و ئیقاعەکانی بەستەکان و مەقامەکانی زۆر چاک پەیڕەو دەکرد. جا دوای ئەوەی هەستی کرد کە چیتر دەنگی بەرە بەرە ئەو سەدایە خۆشەی نەما، گۆرانی گوتنی بەجێ هێشت و خەریکی ئاواز دانان بوو بۆ گۆرانیبێژانی دیکەی ئەو سەردەمە، وەکو (ساڵح عەبدولحەی، لەیلا موراد، نەجات عەلی، ئەسمەهان و نادیرە)، ئینجا کە (ئوم کەلسووم) هاتە مەیدان، چەندین دەوری بۆ ئەویش دانا، ئینجا خولیای دانانی شانۆنامەی گۆرانی واتا (ئۆپەرێت) بوو، لەم لایەنەوە ژمارەیەک لە ئۆپەرێتی سەرکەوتووی پێشکەش کرد، وەک (شمشون و دلیلة، کلیوباترە، الليالي الملاح، الشاطر حسن، ناهد شاه، معروف الاسكافي).

هەر لەسەرەتای سەدەی بیستەمیشدا، هونەرمەندی گەورەی بەناوبانگی میسری (ئەلسەید دەرویش ئەلبەحر) دەرکەوت، وەک دەنگێکی ڕەسەن و ئاواز دانەرێکی بەتوانا. سەید دەرویش ئەگەرچی کەم ژیا و بەگەنجی کۆچی دوایی کرد و تەنها (٣١) ساڵ ژیا (١٨٩٢-١٩٢٣ز)، بەڵام قاهیرە، لەو ساڵانەیدا چاخی زێڕینی هونەری بەسەر دەبرد بە ئاوازو ئۆپەرێت و ئەدوارەکانی سەید دەرویش. جاری وا هەبوو لە دوو هۆڵ یا لەسەر زیاتر لە شانۆیەک، لە یەک کات بەرهەمەکانی (سەید دەرویش) پێشکەش دەکران.

میسرییەکانیش زۆریان خۆشویست، بە تایبەتیش کە داگیرکەری ئینگلیز لە میسر کاری (ئیستیعماری) خۆی (جێبەجێ دەکرد و لەبەرامبەریش

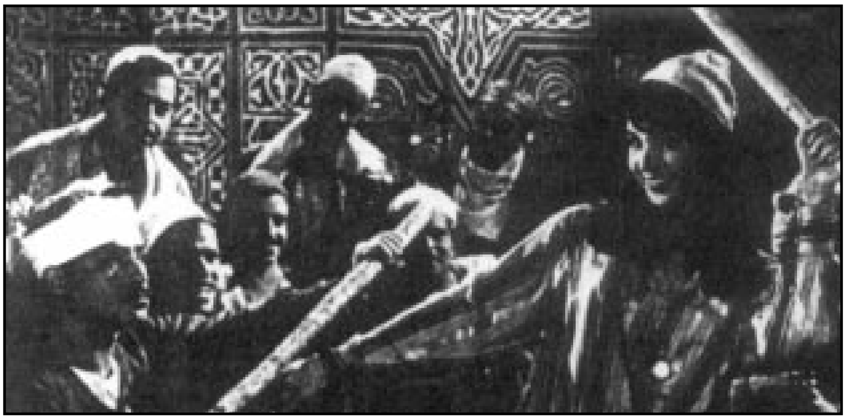

ئۆپەرێتێکی میسری

میسرییەکان و هونەرمەندەکانی ڕەسەن و بە ئەمەک بە بەرهەم و گۆرانی و سروود، کاری بەرگرییان بەرپا دەکرد. سەید دەرویش چەند ئۆپەرێتێکی نیشتمانی زۆر گرنگی داناو شەوانە نمایش دەکران وەکو: سروودی (بلادي بلادي لك حبي و ودادي) و ئۆپەرێتی (العشرة الطيبة) و گۆرانییەکانی وەک (قم يا مصري، مصر دايما بتناديك). هەروەها گۆرانی میللی زۆر بە تامو چێژی دانا کە یەکسەر دەچوونە سەر زمانی خەڵک و بڵاودەبوونەوە، وەکو گۆرانی (زوروني بالسنة مرة) کە ئێستاش لە هەموو وڵاتە عەرەبییەکان ناوبانگی هەیە و دەگوترێتەوە.

لەدوای سەید دەرویش، وردە وردە دروست کردنی فیلمی سینەما هەنگاوی دەناو بەرەو پێش دەچوو. لەو ماوەیەدا فیلمەکانی محەمەد عەبدولوەهاب و عەزیزە ئەمیر و ئینجا یووسف وەهبی و بەدر لاما و ئەنوەر وجدی، وایان کرد بەرهەمی ئۆپەرێت بەرەو سستی بڕواو خەڵک زیاتر بچنە سینەماکان و فیلمەکانیش زۆربەیان گۆرانی خۆش و جاروباریش ئۆپەرێتی سینەماییان تێدا دەبوون، وەکو ئۆپەرێتی (مجنون ليلى) کە عەبدلوەهاب و ئەسمەهان پێشکەشیان کردبوو لەفیلمدا.

جگە لە (میسر)یش، لە لوبنان و سووریاش، لەنیوەی دووەمی سەدەی بیستەم، پەیتا پەیتا، هونەرمەندانی ئەو دوو وڵاتە عەرەبە کە ئەوان پێشکەوتووتر بوون لە وڵاتەکانی دیکە سەبارەت بە هونەری مۆسیقا و ئاوازی میللی و گۆرانی هەمە جۆر، دەستیان کرد بە دانانی ئۆپەرێتی باش و سەرکەوتوو، وەک ئەوانەی لەلایەن خێزانی (ڕەحابنەکان)ی لوبنانی و تیپی هەڵپەڕکێ میللییەکانی لوبنان و سووریا. ناوە ناوە، لە شاری (بەعلبەک) و شانۆ کۆنەکانی سووریا و ئوردن، بەرهەم دەهێنران کە زۆربەشیان، مەبەستم ئۆپەرێتەکانە، بابەتی ڕەخنەگرانەیان دەنواند. فشەو گاڵتەی (خێزان)ی و دڵداری سادەی نێوان گەنجانی (کچ و کوڕ)ی لادێ و وەسفی (موختار)ی گەڕەک و دەمەتەقێی لەگەڵ ژنەکەیدا!!.. ئیتر ئا لەم بابەتانە، بە گۆرانی زۆر سووک و وشەی میللی و گفتوگۆی پڕ هەراو هۆریا و چوونە گژ یەک لەسەر مەسەلەی زۆر ناماقووڵ و توڕەهات! ئەمانە و لەگەڵ کەمێک سەماو خۆ بادان و جووڵەی سەر شانۆ، بەخێرایی و بازدان و کەوتن و.. تاد!

لە عێراق، چ بە عەرەبی یان بە کوردی، شتێکی ئەوتۆ نەکراوە و پێشان نەدراوە کە ناوی لێ بنرێ ئۆپەرێت! و شایستەی ئەوە بێ باس بکرێ..!! بگرە لەلای خۆمان، لە کوردستان.. نەم بیستووە و نەم بینیوە شتێ لەم بابەتە، نە لەسەر شانۆکان، یا بە دەنگ لە ئێزگەکان، هیچ ئۆپەرێتێک نمایش کرابێ.

لە لایەن هەندێ گۆرانیبێژان، لە حەفتاکان شتێ هەبوو پێیان دەگوت ئوپەرێت! بەڵام خۆی جگە لە گوتنی گۆرانییەک بە دوو قۆڵی، پیاوێک و ژنێک.. واتا گۆرانیبێژێکی کوڕ و یەکێکی کچ.. پێکەوە، بە نۆرە، شتێکیان دەگوت، جگە لەوە شتێ تر نەبوو! ئەمەش ئۆپەرێت نییە.. ئەمە گۆرانییەکی (دوو قۆڵی)یە! کە پێی دەڵێن (دايالوگ- غنائي). لەم مەیدانەدا، لە بیرمە هونەرمەندان: فوئاد ئەحمەد+ گوڵبەهار، تەحسین تەها+ گوڵبەهار، محەمەد قەدری+ نەسرین شێروان، یەحیا مەرجان+ گوڵبەهار، عوسمان شارباژێڕی+ گوڵبەهار، هەر جووتە و بەرهەمێک یا زیاتریان لەم جۆرە دایالۆگانە تۆمار کردووە، شایانی باسیشە کە ئەم بەرهەمانە بۆ تەلەڤزیۆن تۆمار دەکران و وێنەیان دەگیرا، ئەو دوو قۆڵییەی گوڵبەهاری تێدا بەشدار بووایە، کچێکی تر لەپێش (کامیرا) ڕا دەوەستاو دیمەنەکەی دەنواند، وەک دۆبلاژ کردن، چونکە (گوڵبەهار)، شێوەی دەم و چاوی زۆر گونجاو نەبوو وەک ئەکتەری گۆرانیبێژ!! لەوانەیە خۆی وا هەستی دەکردو ڕازی نەدەبوو لەگەڵ گۆرانیبێژەکە بوەستێ!

پێشتریش، لە ئێزگەی ڕادیۆی کوردی لە بەغدا، هەندێ ئۆپەرێتی بە (شیعر) ئاوازیان بۆ دانرا بەڵام تەنیا بە دەنگی یەک گۆرانیبێژی نێرینە تۆمار کراون و بیستراون، وەک ئۆپەرێتی (گوڵی خوێناوی) کە لە پەنجاکاندا، هونەرمەند مەحمود محەمەد بە تەنیا وتوویەتی، لە پاشان خوالێخۆشبووان: ڕەفیق چالاک و قادر دیلان، هەر یەک بەجیا، بە دەنگی- تاک-ی خۆیان، واتا بەبێ دەنگی ئافرەت وتوویانە و تۆماریان کردووە! عیسا بەرواریش لەگەڵ دەنگی گوڵبەهار، ئۆپەرێتێکی بەناوی (زەمبیل فرۆش) بۆ ئێزگەی کوردی بەغدا تۆمار کردووە و لە تەلەڤزیۆنیش وێنەی گیراوە و نیشان دەدرێ! بەڵام ئەمانە، وەک وتم، ئۆپەرێت نین و مەرجی (ئۆپەرێت) یان تێدا نییە..، جا لەبەر نەزانینی بەرپرسەکانی ئێزگەی ڕادیۆی بەغدا و گۆرانیبێژەکانیش خۆیان، لە بابەت مەرجی ئۆپەرێت، بۆیە وایان دەزانی هەر شیعرێک و هۆنراوەیەک لەسەر زمانی کچێک و کوڕێک دانرابێ، ئەمە ئۆپەرێتە و بەناوی (ئۆپەرێت) تۆماریان دەکردن..❖

سەرچاوەکان

....

١- مع الموسيقى العالمية، دانانی: د. طارق حسون فريد، بەغدا.
٢- كتاب (الموسيقى) من سلسلة (محيط الفنون) العدد(٢)، دارالمعارف المصرية.
٣- الموسيقى للجميع، دانانی: عزيز الشوان، الهيئة المصرية العامة للكتاب، سنة (١٩٧٩).
٤- بیرەوەرییەکانم.